

"Unijne pieniądze dla natury"

2010-03-23

W budżecie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zabezpieczone zostały znaczne środki na działania objęte priorytetem V "Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych", którego celem jest czynna ochrona przyrody na obszarach chronionych w Polsce. Celem tych działań jest ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz procesu wymierania organizmów żywych. W ramach tego priorytetu na wsparcie finansowe ze strony Unii Europejskiej mogą liczyć projekty związane z ochroną siedlisk Natura 2000 (nie dotyczy to projektów realizowanych na obszarach rolniczych, dla których na analogiczne działania przewidziano środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich). W ramach priorytetu na dofinansowanie mogą liczyć projekty związane z kształtowaniem postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, ochronie przyrody czy ochronie krajobrazu, a także projekty związane z szeroko rozumianą edukacją ekologiczną.

Ze względu na specyficzny charakter działań do składania projektów dopuszczona została duża grupa beneficjentów obejmująca przede wszystkim: jednostki sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi, zarządy parków narodowych, parków krajobrazowych, nadleśnictwa i ich grupy, organizacje pozarządowe oraz instytucje naukowe. Na liście priorytetów W ramach priorytetu V przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym, jak i indywidualnym (lista projektów priorytetowych). Na liście projektów kluczowych znalazły się przede wszystkim projekty strategiczne realizowane w skali ogólnopolskiej.

To zgłoszony przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska do działania 5.3 projekt "Opracowanie planów ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski" z budżetem 25 mln zł i dofinansowaniem na poziomie 20 mln zł. Celem tego projektu jest opracowanie do 2013 roku planów zadań ochronnych dla 406 obszarów Natura 2000. Jego realizacja przyczyni się do wywiązania się Polski z zobowiązań wynikających z prawodawstwa unijnego, które nakłada na kraje członkowskie obowiązek opracowania takich planów. Powstała dokumentacja będzie podstawą do właściwych działań ochronnych na obszarach Natura 2000 oraz ma przyczynić się do podniesienia świadomości ekologicznej w tym zakresie.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w ramach działania 5.4 realizuje także projekt "Natura i Gospodarka: podstawy dialogu". Celem projektu, którego budżet wynosi 2 mln zł, a kwota dofinansowania to 1,7 mln zł, jest wymagane przez dyrektywy unijne włączenie w proces tworzenia planów ochronnych dla obszarów Natura 2000 społeczności lokalnych zamieszkujących tereny objęte siecią. Zgodnie z przyjętymi założeniami o sukcesie planów ochrony, a przede wszystkim o skutecznym ich wprowadzeniu w życie decydującą sprawą jest komunikacja oraz współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami (samorządy, przyrodnicy, mieszkańcy, rolnicy, przedsiębiorcy etc), jak również podniesienie poziomu wiedzy i świadomości wśród wszystkich przedstawicieli społeczności lokalnych. W latach 2010-2012 Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska ma także zrealizować inny ogólnopolski projekt ujęty w działaniu 5.4 "Złaprównowagę, odkryj naturę".

Celem projektu jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej studentów na temat sieci Natura 2000 poprzez działania edukacyjne oraz informacyjno-promocyjne. Studenci postrzegani są jako ważna grupa docelowa, która w przyszłości będzie miała istotny wpływ na środowisko naturalne, zarówno w życiu codziennym, jak i w trakcie podejmowania istotnych decyzji mających bezpośredni wpływ na jakość funkcjonowania europejskiej sieci Natura 2000 w Polsce i UE. Koszt realizacji tego projektu to ponad 5,5 mln, a kwota dofinansowania prawie 4,37 mln zł.

Pod koniec grudnia ub. roku Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska podpisała umowę na dofinansowanie realizowanego w ramach działania 5.4 projektu "Sieć Natura2000 - drogą do rozwoju". Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy urzędników administracji samorządowej na szczeblu gminnym oraz pracowników regionalnych dyrekcji ochrony środowiska na temat funkcjonowania w Polsce europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 oraz przygotowanie podstaw właściwej komunikacji administracji lokalnej ze społeczeństwem.

W ramach projektu planuje się przeszkolenie minimum 3 tys. pracowników urzędów gmin oraz 100 urzędników regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. Wymiernym efektem tego projektu, poza podniesieniem świadomości o roli i znaczeniu obszarów chronionych, ma być usprawnienie procesu wydawania wszelkich decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji na terenach wchodzących w skład sieci Natura 2000. Budżet projektu wynosi prawie 3,7 mln zł, a wartość unijnego wsparcia ponad 3,1 mln zł.

Z kolei Departament Edukacji Ekologicznej Ministerstwa Środowiska odpowiedzialny jest za realizację w ramach działania 5.4 projektu "Ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna, mająca na celu zapobieganie powstawaniu odpadów i właściwe postępowanie z odpadami".

Celem zaplanowanej na 2010 rok kampanii jest promowanie pozytywnych postaw społecznych w zakresie właściwej gospodarki odpadami, szczególnie w odniesieniu do mieszkańców wsi i małych miasteczek, a przede wszystkim kobiet w wieku 20-54 lat oraz dzieci i młodzieży. Ma się ona przyczynić do zaprzestania takich praktyk, jak spalanie odpadów w domowych piecach i tworzenie dzikich wysypisk. Projekt majędnocześnie wpłynąć na ograniczenie ilości odpadów i upowszechnienie ich segregacji. Działania prowadzone w ramach projektu, którego budżet wynosi prawie 8,8 mln zł, a wartość dofinansowania przekracza 7,4 mln zł, obejmą grupę min. 6 mln osób.

Beneficjentem piątego projektu priorytetowego jest Starostwo Powiatowe Hajnówka, które w ramach działania 5.4 realizuje projekt "Platforma współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju rejonu Puszczy Białowieskiej". Celem projektu jest stworzenie modelowej platformy współpracy, zrzeszającej przedstawicieli lokalnych władz, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, podmiotów zaangażowanych w prowadzenie gospodarki leśnej oraz ochronę Puszczy Białowieskiej. W walce o ekodotację W ramach priorytetu V na nabór wniosków w trybie konkursowym zarezerwowano kwotę 79,4 mln euro, czyli około 320 mln zł.

Do końca 2009 roku ogłoszono łącznie 14 konkursów na realizację projektów obejmujących wszystkie przewidziane w priorytecie działania. W wyniku przeprowadzonych naborów do końca 2009 roku zatwierdzono do realizacji 13 projektów w ramach działania 5.1 "Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej". Ich łączna wartość to prawie 40,4 mln zł, a łączna kwota dofinansowania sięga prawie 35,1 mln zł. Dzięki unijnym środkom m.in. Gorczański Park Narodowy będzie mógł sfinansować projekt służący ochronie gatunków fauny związanych z małymi zbiornikami znajdującymi się na jego terenie i w jego najbliższym otoczeniu, a Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego na zniszczone pomorskie torfowiska przywróci charakterystyczną dla tych terenów roślinność. Ponad 9,4 mln zł kosztować będzie ochrona siedlisk zamieszkałych przez jednego z najrzadziej występujących obecnie w Polsce latających ssaków - podkowca małego. Projekt obejmuje działania ochronne na obszarze 36 powiatów leżących w pięciu województwach: dolnośląskim, opolskim, śląskim, małopolskim i podkarpackim.

Przyjęto też do realizacji trzy projekty w ramach działania 5.3. Opracowano plany ochrony o łącznej wartości 27,5 mln zł i wartości dofinansowania 27 mln zł. Dofinansowanie uzyskało także 14 projektów zgłoszonych do działania 5.4 "Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej". Ich łączna wartość wynosi ponad 21,2 mln zł, a uzyskane dofinansowanie to prawie 19,3 mln zł.

Wybrano także trzy projekty do realizacji w ramach działania 5.2 "Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych", dla których przewidziano unijne dofinansowanie w wysokości 25,8 mln zł.

Do ostatniego konkursu, ogłoszonego jeszcze w ubiegłym roku i zakończonego 8 marca br. w ramach poddziałania 5.1.4 "Centraprzetrzymywania gatunków CITES", wpłynęły dwa wnioski o dofinansowanie. Centra CITES mają być miejscami, do których trafiać będą okazy należące do zagrożonych wyginięciem gatunków. Będą to zwierzęta lub rośliny ujawnione w Polsce, ale pochodzące najczęściej z przemytu. Pierwszy wniosek dotyczył utworzenia i prowadzenia Centrum CITES na terenie Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie. Wnioskujący o dofinansowanie projektu Urząd Miasta Stołecznego Warszawy oszacował wartość zgłoszonego projektu na prawie 3,4 mln zł i wnioskował o dofinansowanie w wysokości prawie 2,9 mln zł.

Drugi wniosek złożył Morski Instytut Rybacki z Gdyni. Celem tego projektu jest utworzenie na terenie Akwarium Gdynińskiego poprzez niezbędne adaptacje i modernizację pomieszczeń i zapleczy technicznych wydrebnionej części kwarantannowo-hodowlanej do przetrzymywania gatunków CITES, która specjalizowałaby się w opiece nad rybami i bezkręgowcami wodnymi. Wartość zgłoszonego projektu to ponad 4,2 mln zł, a wnioskowana kwota dofinansowania wynosi ponad 2,9 mln zł. To znacznie mniej niż zarezerwowana na to poddziałanie wysokość dofinansowania w wysokości 16 mln zł. 0

Konkursy A.D.2010

- W tym roku planowane są jeszcze trzy konkursy dla projektów zgłaszanych w ramach działań ujętych V priorytetem PO Infrastruktura i Środowisko: •• działanie 5.1 "Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej"
- działanie 5.2 "Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych" •• działanie 5.3 "Opracowanie planów ochrony".